

מתניתין רבנן היא. כי עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי יוחנן בן נורי אלא לענין טומאה, דכתיב "אלה הטמאים לכם בכל השרץ", ודרשינן מה"א דה"טמאים" – לרבות שעורותיהן מטמאין כבשרן [והריבוי לא נאמר אלא רק ביחס לארבעה שרצים, עיין רש"י].

אבל לענין שבת, אפילו רבנן מודו שהעור של כל שמונה השרצים נחשב לעור ביחס לחבלה או לצביעה.

ומקשינן: וכי לענין שבת לא פליגי רבנן על רבי יוחנן בן נורי דארבעה שרצים אין עורן חשוב עור?

והתניא: הצד אחד משמנה שרצים האמורים בתורה, או החובל בהן, חייב, דברי רבי יוחנן בן נורי.

וחכמים אומרים: אין "עור" אלא למה, ^{קא-ב} לאותם שרצים, שמנו חכמים לגבי טומאה, שעורן הוא עור.

ותמהינן: אדרבה, למה שמנו חכמים שעורותיהן מטמאין כבשרן הרי אין להם עור?!

חיה ועוף שברשותו של אדם, הצדן פטור, שהרי ניצודין ועומדין הן. והחובל בהן חייב, היות שיש להן עור.

גמרא:

מדקתני שמונה שרצים "החובל בהן חייב", מבלל, דשמנה שרצים אלו אית להו עור.

והוינן בה: מאן תנא סבר כן?

אמר שמואל: רבי יוחנן בן נורי היא!

דתנן במסכת חולין: רבי יוחנן בן נורי אומר: שמנה שרצים יש להן עורות, ונפקא מינה לענין טומאה, שהעור שלהן אין דינו כבשר השרץ, שמתמא בכעדשה, אלא הוא טהור.

ואילו חכמים פליגי שם בארבע שרצים מתוך השמנה, והם: האנקה והכח והלטאה והחמט, וסוברים שעורותיהן כבשרן, ומטמאין. הרי שלדעתם, לארבעה אלו אין להן עור.

רבה בר בר הונא אמר רב: אפילו תימא

שקצים ורמשים צריך שיתכוין בפירוש שהוא צדן לצורך, אבל בשמנה שרצים אפילו בסתמא הם ניצודין לצורך עורן. ועוד כתבו דמהאי טעמא נשנה דין צידה ביחד עם חובל משום דגם בצידה תלוי החיוב בעור.

והר"ן כתב דשמנה שרצים אין דרכן להזיק וכל צידתן לצורך היא. משא"כ בשאר שרצים, שדרכן להזיק, פעמים שאדם צדן שלא לצורך, אלא רק כדי שלא יזיקו. הילכך בעי למיתני בהו

5. והתוס' בד"ה שלא לצורך, חולקים על רש"י שאין הטעם משום "אין במינו ניצוד". דהא למאן דפטור באין במינו ניצוד פוטר אפילו כשצדן לצורך, אלא הטעם רק משום מלאכה שאינה צריכה לגופה.

6. תוס' בד"ה הצדן, מבארים למה הוצרך התנא להשמיענו דוקא כאן שרק לצורך חייב, והרי לרבי שמעון בכל מלאכות שבת אינו חייב אלא כשהוא לצורך? שבא להשמיענו כי רק בשאר